

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Tomášem Švecem, Ph.D. ve věci

žalobce: I. S., narozený dne X
státní příslušnost Ukrajina
bytem v ČR X
zastoupený advokátem JUDr. Petrem Novotným
sídlem Archangelská 1, 100 00 Praha 10

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 9. 2021, č. j. OAM-596/ZA-ZA11-K11-2021,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 9. 2021, č. j. OAM-596/ZA-ZA11-K11-2021, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalobci se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

- I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou Městskému soudu v Praze domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, jímž žalovaný podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o azylu**“) zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou.

II. Žaloba a její podstatný obsah

2. Žalobce v podané žalobě předně shrnul tvrzení, která uvedl v rámci správního řízení o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Mimo jiné zmínil i to, že v případě návratu na Ukrajinu by byl s vysokou pravděpodobností povolán do armády a následně nasazen do bojových operací. Dále konstatoval, že žalovaný nepostupoval při vydání napadeného rozhodnutí v souladu se zákonem, neboť měl vést meritorní řízení a v jeho rámci posoudit žalobcem prezentované důvody, jelikož vyšly najevo nové zásadní skutečnosti, jež nebyly předmětem zkoumání v předchozím pravomocně ukončeném řízení.
3. Obecně poté žalobce namítl porušení ustanovení § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**správní řád**“) a ustanovení § 50 odst. 2 správního řádu, k čemuž podotkl, že s ohledem na jeho tvrzení a nově zjištěné skutečnosti bylo v rozporu se zákonem rozhodnuto o nepřípustnosti jeho žádosti podle ustanovení § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.
4. Následně žalobce vytkl žalovanému, že pokud by řádně zjistil stav věci a opatřil si dostatečné podklady pro své rozhodnutí, musel by rozhodnout o udělení azylu podle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, případně o udělení doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a zákona o azylu. Prezentované skutečnosti totiž dle jeho názoru svědčí o tom, že v případě návratu na Ukrajinu by byl reálně ohrožen na svém životě, a to s ohledem na fakt, že na Ukrajině v současné době probíhá dlouhodobý vnitrostátní ozbrojený konflikt, který v poslední době znovu nabírá na intenzitě. V této souvislosti upozornil na nedávnou vojenskou konfrontaci mezi Ukrajinou a Ruskou federací v Azovském moři, jejíž důsledky jsou patrné dodnes v podobě nárůstu napětí.
5. Závěrem podané žaloby tak žalobce z výše uvedených důvodů navrhl zdejšímu soudu, aby napadené rozhodnutí zrušil, uložil žalovanému znovu rozhodnout o jeho žádosti, a rozhodl rovněž o povinnosti žalovaného nahradit žalobci náklady řízení.

III. Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě ze dne 8. 12. 2021 shrnul obsah žalobcem podané žaloby a následně k žalobní námitce ohledně nesprávného posouzení skutkového stavu věci uvedl, že se situací žalobce podrobně zabýval a důkladně posoudil všechny skutečnosti, které žalobce v průběhu správního řízení uváděl. Poukázal také na zjevnou účelovost žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany, neboť ten ji podal poté, co mu bylo pro jeho neoprávněný pobyt na území České republiky uloženo správní vyhoštění. V této souvislosti odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004-81, a ze dne 9. 2. 2006, č. j. 2 Azs 137/2005-51.
7. Dále žalovaný podotkl, že na základě podkladů rozhodnutí dospěl k závěru, že v případě žalobce lze považovat Ukrajinu s výjimkou poloostrova Krym a části Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů za bezpečnou zemi původu, přičemž v Ivanofrankivské oblasti, v níž žalobce před svým odjezdem ze země žil, podle něj nedocházelo k žádným bezpečnostním incidentům.
8. Ohledně probíhajícího vnitrostátního konfliktu, který by měl žalobce v případě návratu na Ukrajinu ohrožovat na životě, žalovaný konstatoval, že obsah vyjádření žalobce k podkladům rozhodnutí je zastaralý, jelikož uváděný incident v Azovském

moři se odehrál již v roce 2018 a nemá tedy žádný vliv na vývoj situace na východě Ukrajiny. Argumenty k situaci na poloostrově Krym a na linii bojů v Doněcké a Luhanské oblasti poté podle něj s řešeným azylovým případem nesouvisí. Vyjádření žalobce k podkladům rozhodnutí tedy označil za účelovou snahu zvrátit výsledek předmětného řízení.

9. K obavám žalobce z povolání do armády a nasazení do oblasti bojů na východě Ukrajiny žalovaný následně uvedl, že tato tvrzení nekorespondují se shromážděnými informacemi o zemi původu. Přitom odkázal i na Úmluvu o právním postavení uprchlíků, podle které není vyhýbání se nástupu vojenské služby či dezerce důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Vojáci základní služby také podle něj nejsou od podzimu 2014 povoláváni do oblasti bojů na východě země, přičemž ukrajinská armáda se profesionalizovala a Ukrajina od roku 2016 nevyhlásila žádnou mobilizaci.
10. Žalovaný také odkázal na ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, k čemuž konstatoval, že charakteristickým znakem řízení o udělení mezinárodní ochrany v případě bezpečných zemí původu je zvýšení důkazního břemene a břemene tvrzení ve vztahu k žadateli. Žalobce však podle žalovaného neprokázal, že ve vztahu k němu nelze Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu, protože byla jeho žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná.
11. Žalovaný tak uzavřel, že nebyla zpochybněna zákonnost napadeného rozhodnutí, a navrhl zdejšímu soudu, aby podanou žalobu jako nedůvodnou v plném rozsahu zamítl.

IV. Obsah správního spisu

12. Ze správního spisu zjistil zdejší soud tyto pro řízení podstatné skutečnosti.
13. Žalobce podal dne 12. 8. 2021 žádost o udělení mezinárodní ochrany, přičemž následně byl žalovaným vyzván k poskytnutí údajů k této žádosti a rovněž předvolán k pohovoru ve věci mezinárodní ochrany. Údaje k podané žádosti poskytl žalobce dne 20. 8. 2021, když mimo jiné uvedl, že je narozen X v obci X v Ivanofrankivské oblasti, je státním příslušníkem Ukrajiny X národnosti, dorozumí se česky, ukrajinsky a rusky, je X vyznání, o politiku se nezajímá a nemá politické přesvědčení, je ženatý a má dvě děti, přičemž jeho manželka a děti žijí na Ukrajině. Jako poslední místo bydliště ve vlasti uvedl adresu v obci X v Ivanofrankivské oblasti a k průběhu cesty do České republiky se vyjádřil tak, že Ukrajinu opustil dne 3. 9. 2015 a cestoval na polské vízum autobusem přes Polsko, přičemž do České republiky vstoupil taktéž dne 3. 9. 2015. Rovněž vypověděl, že předtím byl na pracovním pobytu v České republice, a to v letech 2005 až 2009 a znovu mezi únorem a červencem 2015. Mezi roky 2005 a 2009 měl česká víza a v roce 2015 dvě polská víza. V České republice ani v jiných státech dosud o udělení mezinárodní ochrany nežádal. Konstatoval také, že jeho zdravotní stav je dobrý a nemá žádná omezení. K důvodům své žádosti uvedl, že žádá kvůli válce a ruské agresi na Ukrajině, přičemž z jejich oblasti odvádí lidi do války. Také podotkl, že by chtěl v České republice pracovat, získat zde vízum a přivést sem své děti.
14. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany konaném dne 20. 8. 2021 žalobce blíže rozvedl skutečnosti uvedené v rámci poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu. Konkrétně potvrdil, že do České republiky naposledy přicestoval v září 2015 na základě polského víza, protože zde již dříve pobýval a měl zde kamarády, kteří mu pomohli s prací. Po skončení platnosti polského víza zde pobýval nelegálně, přičemž si zkoušel pobyt legalizovat, za což zaplatil hodně peněz.

Potíže kvůli svému nelegálnímu pobytu neměl, ale v červnu 2021 mu bylo uloženo správní vyhoštění. Dále uvedl, že po uložení správního vyhoštění neodcestoval, jelikož kamarádi z Ukrajiny mu řekli, že se vracet nemá, a že tam není práce. Proto se domluvil s manželkou, že požádá o azyl. Rovněž neodcestoval kvůli válce, neboť na Ukrajině stále jezdí policisté a odvádějí lidi do války. K dotazu žalovaného vypověděl, že v České republice nepáchal trestnou činnost a choval se slušně, a také potvrdil adresu, na níž naposledy ve vlasti fakticky žil a měl tam hlášen pobyt. Za důvod své žádosti o udělení mezinárodní ochrany poté označil válku a ruskou agresi, přičemž zopakoval, že na Ukrajině stále jezdí policisté a odvádějí lidi z domovů do armády. Podotkl rovněž, že by chtěl pomoci svým dětem, aby žily lépe, než on sám. Dále uvedl, že v srpnu 2015 byl předvolán k vojenské službě, což řešil odjezdem ze země. Na Ukrajině však neměl žádné potíže se státními orgány nebo bezpečnostními složkami, problémy neměl ani při vycestování a na Ukrajině nikdy nebyl ani trestně stíhán. Také na dotaz žalovaného odpověděl, že situace jeho dětí a manželky na Ukrajině se zlepšila, protože jim z České republiky posílal peníze. Na závěr pohovoru poté nechtěl uvést žádné další skutečnosti ani doložit na podporu svých tvrzení žádné doklady či dokumenty.

15. Součástí správního spisu byl rovněž výpis k osobě žalobce z cizineckého informačního systému a evidence nežádoucích osob a také písemný materiál ze dne 30. 7. 2021, označený jako „Ukrajina – Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu, Stav: červenec 2021“ (dále jen „**zpráva o hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu**“), ze kterého mimo jiné vyplývá, že Ukrajina splňovala s výjimkou poloostrova Krym a částí Luhanské a Doněcké oblasti základní demokratické principy v souladu s kritérii pro hodnocení bezpečné země původu a mohla být nadále zařazena na seznamu bezpečných zemí původu.
16. Dále byl ve správním spisu založen i písemný materiál ze dne ze dne 30. 6. 2021, označený jako „Ukrajina, Informace OAMP - Situace v zemi, Politická a bezpečnostní situace, mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, vojenská služba, vnitřně přesídlené osoby“ (dále jen „**zpráva o situaci v zemi**“), ze kterého se Ukrajina podává jako bezpečná země s výjimkou části Luhanské a Doněcké oblasti a poloostrova Krym, kterýžto je ovšem *de facto* integrován do Ruské federace. Dále se z této zprávy o situaci v zemi podává, že Ivanofrankivská oblast byla pod kontrolou ukrajinské vlády a podle dostupných informací zde nedocházelo k žádným bezpečnostním incidentům. Bezpečnostní situace na Ukrajině se od roku 2015 relativně uklidnila a nadále zůstávala klidná, s výjimkou situace na východě země, přičemž bezpečnostní incidenty se soustřeďovaly k tzv. linii dotyku. Intenzita bojů se však od roku 2015 výrazně snížila. Rovněž z tohoto písemného materiálu vyplývá, že na Ukrajině byla povinná základní vojenská služba, přičemž vyhýbání se převzetí povolávacího rozkazu nebylo kvalifikováno jako trestný čin. O trestný čin se nicméně jednalo, pokud povolán nenastoupil po převzetí povolávacího rozkazu. Na Ukrajině existovala i možnost náhradní (civilní) vojenské služby a tato služba byla obvykle vykonávána v nemocnicích těmi, kteří odmítli nastoupit vojenskou službu z náboženských důvodů. Vojsáci základní vojenské služby nebyli od podzimu 2014 povoláváni do oblasti bojů na východě země. Demobilizace vojáků povoláných v rámci částečné mobilizace pak proběhla v letech 2015 a 2016.

17. Před vydáním napadeného rozhodnutí žalovaný umožnil žalobci, aby se seznámil s podklady rozhodnutí. Z úředního záznamu o nedostavení se k seznámení s podklady rozhodnutí v řízení o udělení mezinárodní ochrany ze dne 20. 9. 2021 se poté podává, že žalobce ani jeho zástupce se k seznámení s podklady rozhodnutí nedostavil.
18. K seznámení s podklady rozhodnutí se však žalobce vyjádřil podáním ze dne 15. 9. 2021, v němž poukázal na probíhající válečný konflikt na Ukrajině, který v posledních měsících ještě zesílil, a odkázal na vojenskou konfrontaci mezi Ruskou federací a Ukrajinou v Azovském moři. Ze shromážděných informací podle něj vyplynulo, že situace na východě Ukrajiny je velmi špatná a na celé Ukrajině se vytvořilo prostředí nestability, nejistoty a beztrestnosti. Žalobci by podle jeho názoru tedy v případě návratu na Ukrajinu hrozilo nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, případně vážného ohrožení života nebo lidské důstojnosti.
19. Následně tedy žalovaný vydal napadené rozhodnutí, k jehož převzetí byl žalobce předvolán. Ten se však k převzetí napadeného rozhodnutí dne 21. 10. 2021 nedostavil, jak se podává z úředního záznamu o nedostavení se k převzetí rozhodnutí v řízení o udělení mezinárodní ochrany ze dne 21. 10. 2021.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

20. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán [§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „**procedurální směrnice**“), a dospěl k následujícím závěrům, přičemž vycházel z následující právní úpravy.
21. Podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.
22. Podle ustanovení § 16 odst. 3 zákona o azylu jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.
23. Podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí bezpečnou zemí původu stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, 1. ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, 2. který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a, 3. který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a 4. který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.

24. Zdejší soud předně podotýká, že předmětem přezkumu v této věci je rozhodnutí, jímž žalovaný zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou, jelikož dospěl k závěru o naplnění podmínek ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu, nikoliv rozhodnutí, jímž by byla žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany shledána nepřípustnou podle ustanovení § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, jak uvádí žalobce v podané žalobě. Zdejšímu soudu přitom není ani zřejmé, jaké předchozí pravomocně ukončené řízení má žalobce ve své žalobě na mysli.
25. Zákon o azylu poté v případě zjevně nedůvodných žádostí dle ustanovení § 16 zákona o azylu počítá s aplikací tzv. konceptu bezpečných zemí (bezpečná země původu, bezpečná třetí země a evropsky bezpečná třetí země). Tyto pojmy jsou definovány v ustanovení § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu (bezpečná země původu), ustanovení § 2 odst. 1 písm. l) zákona o azylu (bezpečná třetí země) a ustanovení § 2 odst. 1 písm. m) zákona o azylu (evropsky bezpečná třetí země). Seznam takových zemí poté obsahuje vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“).
26. Aby mohl žalovaný aplikovat ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu, byl povinen prokázat, že Ukrajina je bezpečnou zemí původu. Žalovaný předně vyšel z toho, že dle ustanovení § 2 bodu 24 vyhlášky považuje Česká republika Ukrajinu s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů za bezpečnou zemi původu.
27. Za účelem posouzení politické a bezpečnostní situace na Ukrajině si poté žalovaný opatřil i další podklady, jejichž výčet uvedl zejména na straně 2 napadeného rozhodnutí. Konkrétně vycházel ze zprávy o situaci v zemi a zprávy o hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu. Na základě zjištění z uvedených podkladů poté žalovaný dospěl k závěru, že Ukrajina s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů byla ke dni vydání napadeného rozhodnutí bezpečnou zemí původu ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. S tímto závěrem se zdejší soud ztotožňuje.
28. Nad rámec výše uvedeného zdejší soud také podotýká, že co se týče žalobcových tvrzení ohledně probíhajícího vnitrostátního konfliktu na Ukrajině, je vhodné připomenout, že ke dni vydání napadeného rozhodnutí neměl tento konflikt povahu tzv. totálního konfliktu. V tomto ohledu je vhodné odkázat např. na závěry uvedené v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2021, č. j. 4 Azs 12/2020-52, v němž Nejvyšší správní soud dovodil, že *„ani dříve, ani v současné době nelze situaci na Ukrajině klasifikovat jako tzv. totální konflikt, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Jedná se o konflikt izolovaný ve východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá (srov. např. usnesení ze dne 29. 11. 2017, č. j. [2 Azs 363/2017 - 35](#) nebo ze dne 7. 3. 2018, č. j. [1 Azs 440/2017 - 27](#)). Situace na Ukrajině se přitom od doby, kdy byla uvedena rozhodnutí vydána, nezhoršila.“* (Srov. též např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 11. 2021, č. j. 10 Azs 375/2021-28, nebo usnesení ze dne 29. 6. 2021, č. j. 2 Azs 71/2021-26.)
29. Dále považuje zdejší soud za vhodné odkázat na závěry judikatury Nejvyššího správního soudu, vyjádřené např. v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2021, č. j. 4 Azs 81/2021-45, ve kterém Nejvyšší správní soud uvedl: *„Nejvyšší správní*

soud dále konstatuje, že oproti jiným azylovým řízením je u řízení o mezinárodní ochraně v případě bezpečných zemí původu zdůrazněno důkazní břemeno žadatelů. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí původu presumuje, leží odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích. Shodný závěr Nejvyšší správní soud vyslovil již v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb. NSS: „Institut bezpečné země původu zakotvený v § 2 odst. 1 písm. a) zákona o azylu [pozn. soudu - dnes písm. k)] a v čl. 29 a 30 procedurální směrnice totiž stanoví presumpci nedůvodnosti žádostí osob přicházejících z dané země - srov. § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu (...) [pozn. soudu - dnes § 16 odst. 2]. Žadatel o mezinárodní ochranu přicházející z bezpečné země původu tedy musí prokázat, že v jeho konkrétním případě tento stát za bezpečnou zemi původu považovat nelze, což v důsledku znamená, že musí prokázat, že mu brozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Jak bylo uvedeno výše, obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu (minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu) vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu.“ (Obdobně též např. v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2021, č. j. 7 Azs 328/2020-27.) Jelikož tedy žalobce pochází z Ivanofrankivské oblasti, která byla plně pod kontrolou ukrajinské vlády a nebyla dotčena válečným konfliktem probíhajícím na východě země, bylo na žalobci, aby prokázal, že ve vztahu k němu není Ukrajina bezpečnou zemí původu.

30. Žalobce však svou žádost o udělení mezinárodní ochrany odůvodnil toliko obavami z války probíhající na Ukrajině a také strachem z odvedení do armády. K obavám žalobce z války probíhající na Ukrajině zdejší soud uvádí, že povahou předmětného konfliktu ke dni vydání napadeného rozhodnutí se zabýval již výše v bodě 28 tohoto rozsudku, na který zde odkazuje. Zároveň zdejší soud považuje za vhodné opět poukázat i na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2021, č. j. 4 Azs 12/2020-20, v němž Nejvyšší správní soud dále uvedl, že „v případě konfliktu nemajícího charakter tzv. totálního konfliktu nestačí k udělení mezinárodní ochrany pouze existence ozbrojeného konfliktu na území země původu žadatele, ale žadatel o mezinárodní ochranu musí prokázat skutečné nebezpečí vážné újmy dostatečnou míru individualizace, a to např. tím, že prokáže, (1) že již utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám způsobení vážné újmy, (2) že ozbrojený konflikt probíhá právě v tom regionu jeho země původu, ve kterém skutečně pobýval, a že nemůže nalézt účinnou ochranu v jiné části země či (3) že jsou u něj dány jiné faktory (ať už osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že terčem svévolného (nerozlišujícího) násilí bude právě on (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 3. 2009, č. j. [5 Azs 28/2008 - 68](#)).“ V průběhu řízení o své žádosti o udělení mezinárodní ochrany ovšem žalobce takovou dostatečnou míru individualizace neprokázal, když v rámci svých tvrzení odkazoval pouze na existenci předmětného konfliktu na východě Ukrajiny a v tomto ohledu byla jeho tvrzení značně obecná a nekonkrétní.
31. Co se týče strachu žalobce z povinnosti nastoupit službu v armádě, je třeba souhlasit s žalovaným, že branná povinnost je zcela legitimním požadavkem státu kladeným na jeho občany. Její odmítání samo o sobě nepředstavuje pronásledování (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 7. 2021, č. j. 4 Azs 72/2021-34, bod 15, nebo usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 4. 2021, č. j. 5 Azs 226/2020-29, bod 16). Žalobce nadto v tomto ohledu uváděl pouze zcela obecná tvrzení o strachu

- z odvedení s tím, že již v roce 2015 mu byl doručen povolávací dopis. Z žalovaným opatřených informací o zemi původu však vyplývá, že vojáci základní vojenské služby nebyly od podzimu 2014 povolávání do bojů na východě země, přičemž demobilizace proběhla již v letech 2015 a 2016. Navíc podle těchto informací existovala na Ukrajině i možnost alternativní (civilní) služby. Nevidět poté nelze ani to, že žalobce neměl dle svého tvrzení žádný problém při vycestování.
32. S ohledem na výše uvedené tedy lze dovodit, že žalobce v průběhu řízení o své žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvedl žádné skutečnosti, ze kterých by vyplývalo, že ke dni vydání napadeného rozhodnutí nebylo možné považovat Ukrajinu ve vztahu k němu za bezpečnou zemi původu a tato skutečnost nebyla prokázána ani žádným jiným způsobem. Ke dni vydání napadeného rozhodnutí proto byl na místě závěr žalovaného o zamítnutí žádosti žalobce jako zjevně nedůvodné podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu.
33. Dále je třeba připomenout, že v případě existence důvodů pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu správní orgán v souladu s ustanovením § 16 odst. 3 zákona o azylu neposuzuje důvody pro udělení azylu podle ustanovení § 13 a 14 zákona o azylu nebo doplňkové ochrany podle ustanovení § 14b zákona o azylu. Stejně tak správní orgán v takovém případě neposuzuje ani to, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v ustanovení § 12 zákona o azylu nebo že mu hrozí vážná újma podle ustanovení § 14a zákona o azylu (srov. též např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2020, č. j. 6 Azs 240/2020-36, nebo usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2022, č. j. 4 Azs 380/2021-30).
34. K obecným námitkám žalobce ohledně nezjištění stavu věci způsobem, o němž nejsou významné pochybnosti, a neopatření dostatečných podkladů poté zdejší soud uvádí, že v tomto ohledu pochybení žalovaného neshledal. Žalovaný totiž ke dni vydání napadeného rozhodnutí zjistil řádně všechny rozhodné okolnosti a vyšel z řádně zjištěného skutkového stavu, když provedl s žalobcem pohovor, při němž mu umožnil sdělit veškeré skutečnosti týkající se jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a rovněž si za účelem posouzení, zda je Ukrajina bezpečnou zemí původu, opatřil i dostatečné množství informací, které splňovaly požadavky kladené na takové informace judikaturou Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81), neboť tyto informace byly ke dni vydání napadeného rozhodnutí relevantní, důvěryhodné a vyvážené, aktuální a ověřené z různých zdrojů, transparentní a dohledatelné.
35. Naproti výše uvedenému však zdejší soud musel při přezkumu napadeného rozhodnutí v souladu s čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice a judikaturou Nejvyššího správního soudu (např. rozsudky ze dne 10. 8. 2017, č. j. 1 Azs 194/2017-30, nebo dne 15. 1. 2016, č. j. 5 Azs 20/2015-35) zohlednit okolnosti, které nastaly po vydání napadeného rozhodnutí. Zdejší soud totiž nemohl nevidět, že od 24. 2. 2022 na velké části území Ukrajiny po jejím napadení Ruskou federací probíhá mezinárodní ozbrojený konflikt. V důsledku tohoto konfliktu z Ukrajiny odešly do okolních států milióny uprchlíků a další stále utíkají. Jde o válečný konflikt dvou států, který nemá v Evropě po roce 1945 svým rozsahem, intenzitou bojů a dopadem na dotčené civilní obyvatelstvo obdobu. Přestože žalobce na tuto skutečnost sám nepoukázal, zdejší soud jí zohlednil z vlastní iniciativy. Přihlédl přitom k rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11.

- 2020, č. j. 1 Azs 288/2020-27, v němž Nejvyšší správní soud připustil, že mohou nastat určité zcela specifické situace, za nichž by byly soudy ve správním soudnictví povinny přihlídnout i k okolnostem nenamítaným žadatelem o mezinárodní ochranu, a to např. vypuknutí válečného konfliktu na celém území země původu žadatele o mezinárodní ochranu.
36. Zdejší soud má rovněž za to, že v současné době probíhající válečný konflikt na Ukrajině v důsledku jejího napadení Ruskou federací dne 24. 2. 2022 je skutečností dnes již obecně známou (tzv. notoriitou), kterou není třeba dokazovat.
37. Závěry žalovaného o absenci důvodů pro meritorní posouzení žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany tak již s ohledem na aktuální situaci, kdy Ukrajinu jako celek již nepochybně nelze považovat za bezpečnou zemi původu, neobstojí a skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, bude vyžadovat rozsáhlé doplnění [§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], když žalovaný při svém rozhodování vycházel z vyhlášky a informací, které nemohly reflektovat současnou situaci v zemi, kde aktuálně probíhá válečný konflikt, který zasahuje celé území Ukrajiny.
38. K tomu zdejší soud odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2022, č. j. 1 Azs 36/2022 – 31, v němž Nejvyšší správní soud uvedl: „*Při soudním přezkumu se přitom soud k námitce neaplikovatelnosti § 16 odst. 2 zákona o azylu zabývá kromě existence vyvratitelné domněnky, že pro daného žadatele země původu není bezpečná, také tím, zda daná země splňuje jednotlivá kritéria bezpečnosti, jak je vymezuje Příloha I procedurální směrnice a § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Zkoumá také, zda informace o zemi původu založené ve správním spisu dokládají, že tato země skutečně splňuje kritéria bezpečnosti. Dle všeobecně známých informací o změně bezpečnostní situace na Ukrajině je zřejmé, že v zemi dochází k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, a celé území Ukrajiny proto nadále nesplňuje jedno z kritérií bezpečnosti. Informace o zemi původu založené ve spise a pocházející z dubna a srpna 2020 z logiky věci (neboť napadené rozhodnutí i napadený rozsudek byly vydány před počátkem války, která zasáhla celé ukrajinské území) nemohou dokládat, že Ukrajina tato kritéria splňuje. Nemůže proto obstát teze, že Ukrajina je bezpečnou zemí původu (k tomu obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021 - 31). Nic na tom nemění ani skutečnost, že její území se s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů nachází na seznamu bezpečných zemí původu stanovených ve vyhlášce č. 328/2015 Sb. Je na žalovaném, aby vyhlášku novelizoval. Ostatně čl. 37 odst. 2 procedurální směrnice ukládá členským státům zajistit pravidelný přezkum situace ve třetích zemích označených jako bezpečné (a § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví, že žalovaný je povinen přezkoumat seznamy zemí stanovené vyhláškou nejméně jedenkrát v kalendářním roce). S ohledem na změnu bezpečnostní situace, která je všeobecně známou skutečností, a ke které soud přihlédl, přestože nastala až po vydání rozsudku krajského soudu, neboť stěžovatelčin nucený návrat do země původu by mohl být v rozporu se zásadou non-refoulement, bude nyní povinností žalovaného, aby se žádostí stěžovatelky meritorně zabýval. Není tedy nadále na místě, aby postupoval podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, neboť Ukrajinu již nelze považovat za bezpečnou zemi původu. Nejvyšší správní soud nepředjímá, jak žalovaný žádost meritorně posoudí, přestože existence důvodných obav z hrozby vážné újmy v podobě vážného ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu*

odůvodňuje (při splnění dalších podmínek) udělení doplňkové ochrany podle § 14a ve spojení s § 14a odst. 2 zákona o azylu.“

39. Podle zdejšího soudu by tak návrat žalobce do země původu v současné době mohl být v rozporu s mezinárodními závazky, konkrétně pak se všeobecně uznávanou zásadou *non-refoulement*.
40. Žalovaný se tedy v dalším řízení s ohledem na změnu bezpečnostní situace, ke které zdejší soud přihlédl, přestože nastala až po vydání napadeného rozhodnutí, zaměří na meritorní posouzení žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany.
41. Zdejší soud nepředjímá, jak žalovaný žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany meritorně posoudí, jakkoliv důvodné obavy z vážného ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitrostátního ozbrojeného konfliktu svědčí (při splnění dalších podmínek) udělení doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a ve spojení s ustanovením § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.
42. Zdejší soud si je jisté vědom i existence prováděcího rozhodnutí Rady EU č. 2022/382, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana, a také ustanovení § 6 odst. 5 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaný invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého *podá-li cizinec, kterému byla udělena dočasná ochrana podle tohoto zákona, žádost o udělení mezinárodní ochrany nebo je-li v době podání žádosti o dočasnou ochranu podle tohoto zákona vedeno řízení ve věci mezinárodní ochrany podle zákona o azylu, řízení ve věci mezinárodní ochrany se přerušuje po dobu trvání dočasné ochrany podle tohoto zákona; o tom se učiní záznam do spisu ve věci mezinárodní ochrany. Cizinec není v postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany*. To nicméně nemůže nic změnit na závěru zdejšího soudu, že v současné situaci není možné žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany zamítnout jako zjevně nedůvodnou.

VI. Závěr a náklady řízení

43. Zdejší soud tedy ze shora uvedených důvodů napadené rozhodnutí zrušil podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, neboť s ohledem na aktuální situaci vyžaduje skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, rozsáhlé a zásadní doplnění. Na závěr je již pouze nutné dodat, že ačkoliv žalobce výslovně žádal nařízení jednání, rozhodl zdejší soud ve věci samé bez jednání, neboť rozhodl právě podle citovaného ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., jež takový postup umožňuje, když současně nepovažoval v tomto případě nařízení jednání za nezbytné.
44. O náhradě nákladů řízení jeho účastníků zdejší soud rozhodl podle ustanovení § 60 odst. 7 s. ř. s. Žalobce ve věci sice měl plný úspěch, proto by mu jinak náhrada nákladů řízení v zásadě náležela, avšak v tomto případě uspěl pouze na základě výjimečných skutečností, které nastaly až po vydání napadeného rozhodnutí, a tudíž je žalovaný nemohl při svém rozhodování zohlednit. Tuto situaci pak lze nepochybně považovat za důvod zvláštního zřetele hodný, pro který soud může výjimečně náhradu nákladů řízení nepřiznat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2022, č. j. 1 Azs 36/2022-31, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2022, č. j. 7 Azs 357/2021-23). Žalovaný ve věci úspěch neměl, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze, dne 19. prosince 2022

JUDr. Tomáš Švec, Ph.D. v. r.
samosoudce